

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Commissie Financiën

Aan de Voorzitters van de vaste en algemene commissies

Plaats en datum: Den Haag, 31 maart 2016
Betreft: Behandeling van de jaarverantwoording over 2015 in de commissies
Ons kenmerk: 2016D13640

Geachte voorzitters,

In deze brief adviseert de vaste commissie voor Financiën u over de behandeling van de jaarverslagen over 2015.

Verantwoordingsdag

Verantwoordingsdag vindt dit jaar plaats op woensdag 18 mei. Op deze dag biedt de minister van Financiën de Tweede Kamer de jaarverslagen en de slotwetten over 2015 aan en overhandigt de president van de Algemene Rekenkamer de resultaten van haar verantwoordingsonderzoek over dat jaar. Dit zijn belangrijke onderwerpen in het licht van de controlerende taak van de Tweede Kamer en de uitoefening van haar budgetrecht. Met de aanbevelingen in deze brief wil de commissie Financiën uw commissie daarbij ondersteunen. Daarnaast informeren wij u in deze brief over de inbrengtermijnen voor de jaarverslagen en de slotwetten over 2015 en voor de supplettoire begrotingen over 2016, waar het Presidium toe heeft besloten.

Voorstel voor de behandeling in de commissies

Ten aanzien van de behandeling van de jaarverantwoording in de vaste commissies adviseert de commissie Financiën de commissies om een besluit te nemen over het volgende:

1. Departementale jaarverslagen en de bijbehorende rapporten van de Algemene Rekenkamer te behandelen in een wetgevingsoverleg (WGO's), waarbij ook expliciet aandacht wordt besteed aan het financieel beheer en de dechargeverlening.
2. Het aanstellen van één of meer rapporteurs, die namens de commissie de kwaliteit van de verantwoordingsstukken beoordelen. Speciaal voor rapporteurs organiseert de commissie Financiën samen met collegeleden van de Algemene Rekenkamer aan de vooravond van Verantwoordingsdag, op dinsdag 17 mei, een cursus over het rapporteurschap. Graag ontvangt de commissie Financiën vóór het meireces van uw commissie de namen van de rapporteurs die aan de genoemde cursus deelnemen. Daarnaast kunnen rapporteurs voor ondersteuning van hun taak een beroep doen op het Bureau Onderzoek en Rijksuitgaven (BOR).
3. Desgewenst kunnen commissies gebruik maken van het aanbod van de Algemene Rekenkamer om te zijner tijd een technische briefing te verzorgen over hun rapport(en).

In de bijlage bij deze brief treft u uitgebreidere achtergrondinformatie aan over de behandeling van de jaarverantwoording.

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T. 070-3182211
E. cie.fin@tweedekamer.nl

Vastgestelde inbrengtermijnen voor de stukken over 2015 en 2016

Om te bevorderen dat de behandeling van de jaarverantwoording over 2015 en de suppletoire begrotingen over 2016 vóór het zomerreces zijn afgerond, heeft het Presidium besloten tot de volgende inbrengdata:

1. Inbrengtermijn voor de verslagen over de slotwetten 2015 en voor de feitelijke vragen over de jaarverslagen van de ministers en de rapporten van de Algemene Rekenkamer: donderdag 26 mei 2016, 14.00 uur.
Aan het kabinet en de Algemene Rekenkamer zal worden verzocht de antwoorden uiterlijk vrijdag 3 juni 2016 bij de Kamer in te dienen;
2. Inbrengtermijn voor de verslagen over de suppletoire begrotingswetten en voor feitelijke vragen over de Voorjaarsnota: donderdag 9 juni 2016, 14.00 uur.
Aan het kabinet zal worden verzocht de antwoorden uiterlijk vrijdag 17 juni 2016 bij de Kamer in te dienen.

Hoogachtend,

De voorzitter van de vaste commissie voor Financiën,
P.J. Duisenberg

De griffier van de vaste commissie voor Financiën,
R.F. Berck

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T. 070-3182211
E. cie.fin@tweedekamer.nl

Aanbevelingen van de commissie Financiën inzake het plenaire Verantwoordingsdebat 2016 en de commissiebehandeling van de slotwetten en jaarverslagen 2015

A. Plenaire behandeling verantwoordingsstukken

De aanbieding van de verantwoordingsstukken

De formele aanbieding van de verantwoordingsstukken over de uitvoering van de rijksbegroting 2015 vindt plaats in de plenaire zaal op woensdag 18 mei 2016. Dan biedt de minister van Financiën de slotwetten 2015, de jaarverslagen van de ministeries 2015 en het Financieel Jaarverslag Rijk 2015 met een korte toespraak aan in de plenaire vergaderzaal van de Tweede Kamer. Vervolgens zal de president van de Algemene Rekenkamer de Kamer kort toespreken over enkele hoofdlijnen van het verantwoordingsonderzoek van de Algemene Rekenkamer bij de jaarverslagen over 2015.

Het Verantwoordingsdebat

Op donderdag 26 mei 2016, in de week na Verantwoordingsdag, vindt het hoofdlijnen debat met de minister-president en de minister van Financiën plaats. Dit debat wordt mede gevoerd naar aanleiding van de Verantwoordingsbrief van de minister-president.

Om het Verantwoordingsdebat de aandacht te geven die het naar de mening van de commissie Financiën verdient, doet de commissie Financiën de aanbeveling dat de fractievoorzitters dit debat met de genoemde bewindslieden voeren. Dit is in de geest van een in 2004 door de Tweede Kamer aangenomen motie¹ waarin werd uitgesproken dat de derde donderdag van mei zelfs een debat met het voltallige kabinet zou moeten zijn.

Focus in het Verantwoordingsdebat

De Kamer heeft eerder bepaald dat het focusonderwerp voor de verantwoording over 2015 *Tijd voor uitvoering* is. Het kabinet heeft de Kamer vervolgens schriftelijk laten weten deze onderwerpen centraal te stellen in de verantwoordingsstukken.² De Algemene Rekenkamer heeft de Kamer per brief laten weten ook speciale aandacht aan dit onderwerp te besteden in haar verantwoordingsonderzoek over 2015 en heeft voor specifieke beleidsterreinen aangegeven waar haar onderzoek nader op ingaat.³ Het ligt in de rede dat commissies/rapporteurs daar ook aandacht aan besteden, en dan specifiek op één of meer uitvoeringsorganisaties die betrekking hebben op de betreffende commissie.

B. Commissiebehandeling verantwoordingsstukken

Wetgevingsoverleggen (WGO's)

De commissie Financiën beveelt aan om de jaarverslagen en de bijbehorende rapporten van de Algemene Rekenkamer zoveel mogelijk te behandelen in aparte wetgevingsoverleggen (WGO's).

Rapporteurs: twee invalshoeken

Het kabinet heeft herhaaldelijk toegezegd zich in te zetten voor een verbetering van de kwaliteit van jaarverslagen en begrotingen. De commissie Financiën beveelt de commissies aan om de kwaliteit van de verantwoordingsstukken (informatiegehalte, inzichtelijkheid, concreetheid, het gebruik van beleidsdoorlichtingen, afrekenbaarheid) in gezamenlijkheid goed te beoordelen.

Het verdient daarbij de aanbeveling dat iedere commissie daarvoor één of twee rapporteurs aanwijst, die zich namens de commissie aan deze vraagstukken wijden. Rapporteurs kunnen voor de analyse van de stukken een beroep doen op ondersteuning door het Bureau Onderzoek en Rijksuitgaven (BOR).

Commissies kunnen ook besluiten een rapporteur in te zetten op een specifiek thema dat van belang wordt geacht. Hiermee kan verdieping worden gezocht op een of meer onderdelen van het

¹ Motie van het lid Blok c.s., Kamerstukken II, 2003/04, 29 540, nr. 105H.

² Brief van Minister van Financiën van 30 november 2015 (Kamerstuk 31 865, nr. 74)

³ Brief van de Algemene Rekenkamer van 18 februari 2016 (Kamerstuk 31 865, nr. 77)

jaarverslag. De commissies wordt aanbevolen tijdig thema's te benoemen die nader onderzocht worden.

Ter ondersteuning van de door de commissies aangewezen rapporteurs zal de commissie Financiën aan 'de vooravond' van Verantwoordingsdag - dus op dinsdagavond 17 mei 2016 - een cursus voor rapporteurs organiseren. In die bijeenkomst krijgen rapporteurs alle informatie die zij nodig hebben om het rapporteurschap goed te kunnen uitoefenen. Ervaren rapporteurs spreken over hun ervaringen, het BOR geeft praktische handreikingen en collegeleden van de Algemene Rekenkamer zullen ingaan op hun rol en het belang van verantwoording.

Technische briefings door de Algemene Rekenkamer

De Algemene Rekenkamer biedt, zoals elk jaar, per jaarverslag een rapport aan met oordelen over de rechtmatigheid van de uitgaven in 2015 en het door het ministerie gevoerde financieel beheer. Daarnaast gaat de Algemene Rekenkamer in op de kwaliteit van de beleidsinformatie in het jaarverslag. Desgewenst kan de commissie op basis van de rapporten van de Algemene Rekenkamer besluiten om een technische briefing. Indien een commissie een nadere toelichting wenst, kan zij via de griffier van de commissie het verzoek doen aan de Algemene Rekenkamer een briefing te verzorgen over hun rapport(en).

Beleidsdoorlichtingen

Het kabinet heeft in diverse brieven aangekondigd dat beleidsdoorlichtingen een belangrijkere rol gaan spelen in het begroting- en verantwoordingsproces.⁴ De Kamer wordt (in een andere brief) voorgesteld dit zelfs als focusonderwerp te benoemen voor het jaar 2016.

Omdat begrotingen en jaarverslagen weinig beleidsinformatie bevatten, zijn beleidsdoorlichtingen belangrijke verantwoordingsdocumenten voor de Tweede Kamer om de effectiviteit en de doelmatigheid van het beleid te kunnen controleren. De uitkomsten van beleidsdoorlichtingen krijgen onder meer zijn weerslag in de jaarverslagen in de vorm van beleidsconclusies.

De commissie Financiën beveelt eveneens aan dat de commissies/rapporteurs tevens aandacht besteden aan de kwaliteit en bruikbaarheid van de beleidsdoorlichting(en) en de weerslag daar van in beleidsconclusies. Zo nodig kunnen commissies afspraken maken met de minister voor verbetering van beleidsdoorlichtingen de komende jaren. Daarbij brengt de commissie Financiën de nadrukkelijke opmerking van de minister van Financiën onder uw aandacht dat de inhoudelijke behandeling door de leden van de Tweede Kamer het cruciale sluitstuk vormt van iedere beleidsdoorlichting.⁵

Dechargeverlening

Het sluitstuk van de begrotingscyclus is de goedkeuring van de slotwetten en de dechargeverlening voor het gevoerde financieel beheer aan de desbetreffende ministers aan de hand van de betrokken jaarverslagen, conform artikel 64 van de Comptabiliteitswet 2001.

De commissie Financiën adviseert de commissies om bij de behandeling van de jaarverslagen in wetgevingsoverleggen expliciet aandacht te besteden aan het financieel beheer en aan de dechargeverlening. Zoals gebruikelijk zal de commissie Financiën de Kamer voor de stemming over de slotwetten per brief informeren over de uitkomsten van de behandeling van de jaarverslagen en de slotwetten en adviseren over de dechargeverlening.

⁴ Kamerstukken 31 031, nrs. 19 en 22, Kamerstukken 31 865, nrs. 26 en 36

⁵ Brief van Minister van Financiën van 30 november 2015 (Kamerstuk 31 865, nr. 74)